

доцільно використовувати на макрорівні, який визначається державою, суспільством, національною економікою.

На мезорівні, який визначається галуззю, є сенс застосування категорій «кадровий потенціал», «трудоий потенціал»; а на мезорівні, що визначений регіоном, доцільно застосовувати «кадровий потенціал», «трудоий потенціал», «людський потенціал».

На мікрорівні - підприємства – варто використовувати як категорію «трудоий потенціал», що є більш широкою, так і «кадровий потенціал», який розглядається як складова трудового потенціалу та виражає його кількісно-якісні характеристики у відповідності до потреб, вимог підприємства.

На індивідуальному рівні, який представлений окремою особою, вважаємо за можливе застосування понять «особистісний потенціал», «індивідуальний потенціал», «людський потенціал», «потенціал людини», які можна ототожнювати та вважати синонімами, і «трудоий потенціал», який є їх складовою.

Список літератури

1. Смачило В.В., Корпан М.В. Дефініція категорій, які визначають роль людини в соціально-економічних процесах. Траектория науки: электронный научный журнал № 1(6) (2016) - <http://pathofscience.org/index.php/ps/article/view/34>
2. Смачило В.В. Квінтесенція та понятійно-семантичний аналіз соціально-економічної категорії «кадровий потенціал підприємства» // Механізм регулювання економіки №3, 2016. – С. 53-65. Фахове видання, Google Scholar
3. Смачило В.В. Рівнево-ієрархічна демаркація соціально-економічної категорії «Кадровий потенціал». Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. Збірник наукових праць. Випуск 3(56) Одеса -2016.- С. 138-155.

Сментина Н.В.

*д. е. н., доцент, завідувач кафедри економіки, права та управління бізнесом,
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса, Україна*

РОЗРОБКА ПРОГРАМ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК СКЛАДОВА РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Підприємництво за своєю економічною суттю виступає своєрідним чинником розвитку економіки, оскільки створення нових підприємницьких структур та їх успішне функціонування – основа економіки будь-якої адміністративно-територіальної одиниці та держави у цілому. Як економічне явище підприємництво забезпечує генерування нових ідей, мобілізацію й ефективне використання ресурсів, раціональну організацію праці і виробничих процесів, що є ключовим у розвитку економіки. Нормальний процес функціонування підприємництва можливий за наявності певної ситуації – підприємницького середовища.

Розробка програм підтримки підприємництва та розвитку

підприємницького середовища – один з важливих інструментів державного регулювання, за допомогою якого публічний сектор впливає на діяльність суб'єктів господарювання, ринкову кон'юнктуру, переслідуючи за мету створення сприятливих умов для функціонування ринку й задоволення соціально-економічних потреб суспільства. Інструментом передбачається спрямування дій місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів підприємництва, громадських організацій, об'єднань підприємців на вирішення завдань соціально-економічного розвитку та забезпечення конкурентоспроможності адміністративно-територіальної одиниці. Вони мають сприяти забезпеченню подальшого розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності, зайнятості населення, створенню сприятливих умов для розвитку суб'єктів господарювання, удосконаленню інфраструктури, фінансової підтримки та ресурсного забезпечення.

Метою програм підтримки розвитку підприємництва є створення сприятливих умов для розвитку підприємства у пріоритетних галузях економіки адміністративно-територіальної одиниці, підвищення економічних показників розвитку адміністративно-територіальної одиниці та забезпечення зайнятості населення шляхом заохочення суб'єктів господарювання до розвитку їх діяльності.

Зазвичай програми розробляються місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування на середньостроковий та довгостроковий період. Вони мають відображати систему цілей, завдань, цільових показників і комплекс заходів для їхнього досягнення та реалізації, що узгоджені за ресурсами, виконавцями і термінами реалізації та спрямовані на створення правових, фінансових, соціально-економічних, організаційно-господарських та інших умов розвитку підприємництва.

Кожна регіональна (місцева) програма, яка пов'язана із підтримкою розвитку підприємства, повинна бути орієнтована на локальні особливості і вирішувати соціально-економічні проблеми відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Разом з тим, розробка програм відбувається відповідно до загальнонаціональних пріоритетів та з урахуванням можливостей, що відкриваються завдяки програмам, які діють на національному рівні. Зокрема регіональна програма підтримки підприємства є складовою програми соціально-економічного розвитку регіону. Вона має базуватись на регіональній стратегії, бути логічним продовженням регіональної програми попереднього періоду з урахуванням підсумків її виконання, а також узгоджуватись й поєднуватись з іншими програмами, у тому числі державними цільовими програмами, які діють у регіоні.

Формування програм передбачає такі етапи: комплексний аналіз стану розвитку та підтримки підприємства в регіоні, визначення пріоритетних напрямів підтримки підприємства в регіоні, формування програмних завдань та заходів їх реалізації, моніторинг реалізації регіональних та місцевих програм розвитку підприємства та контроль за виконанням заходів

Важливим є фінансове забезпечення програми, що включає пошук джерел

і забезпечення поетапного надходження коштів для виконання заходів, що передбачені програмою.

До основних джерел фінансування відносяться: кошти регіональних і місцевих бюджетів, кошти українського і регіональних фондів підтримки підприємництва, інших фондів, кошти регіональних центрів зайнятості, кошти регіональних громадських об'єднань підприємців, добровільні внески фізичних та юридичних осіб та інших організацій, що зацікавлені в реалізації програм або окремих їх заходів.

За кількістю суб'єктів господарювання Одеська область посідає 4 місце в державі. У загальній кількості суб'єктів господарювання регіону вагому частку посідають фізичні особи-підприємці – 81,2%, частка малих підприємств становить – 18%. Натомість за обсягами реалізованої продукції передові позиції посідають середні підприємства – 39,5%, на другому місці – малі підприємства з часткою 26,6%. Найбільш популярними видами бізнесу в регіоні є оптова та роздрібна торгівля, операції з нерухомим майном, професійна, наукова та технічна діяльність, інформація та телекомунікації [1].

Розвиток або формування мережі ефективних інституцій підприємництва регіону набуває все більшого значення для розширення підприємницької діяльності. В Одеській області функціонує 3 бізнес-центри (не враховуючи бізнес-центри, що функціонують у м. Одеса), діє 4 фонди підтримки підприємництва, 20 об'єктів інфраструктури створені за участі місцевих органів влади, 38 громадських об'єднань підприємців, 27 координаційних рад [2].

У регіоні існує певний позитивний досвід підтримки малого і середнього підприємництва. Зокрема, затверджена Обласна цільова Програма розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва на 2017-2020 роки, розроблено низку програм фінансової підтримки підприємців, проводиться інформаційна підтримка підприємницької діяльності та інші заходи.

Результати SWOT-аналізу підприємницького середовища регіону свідчать на користь значних можливостей у розвитку підприємництва, що дозволило визначити пріоритетні завдання розвитку підприємництва регіону. Їх сукупність пропонується розглянути в розрізі таких пріоритетів: ефективне регуляторне середовище та інформаційна підтримка; фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка бізнесу; розвиток інфраструктури підприємництва.

Очікуваними результатами за пріоритетами є такі: створення ефективно діючого механізму правового забезпечення для всебічного розвитку малого та середнього підприємництва в регіоні; забезпечення реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності в регіоні; недопущення прийняття економічно недоцільних і неефективних регуляторних актів; створення ефективних фінансово-кредитних та матеріально-технічних умов для підтримки малого та середнього підприємництва; залучення інвестицій; створення ефективних фінансово-кредитних та матеріально-технічних умов для підтримки малого та середнього підприємництва; подальше формування та

розвиток регіональної інфраструктури, необхідної для підтримки малого та середнього підприємництва

Загалом ситуація з підприємництвом в регіоні вимагає заходів щодо стимулювання не тільки його створення, але й подальшого розвитку. Роль місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування – бути провідними інституціями створення і підтримки сприятливого середовища для розвитку підприємництва як основного чинника вдосконалення структури регіональної економік.

Список літератури

1. Діяльність підприємств // Головне управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.od.ukrstat.gov.ua>.
2. Інституції, що забезпечують підтримку підприємництва // Офіційний веб-сайт Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>.

Смігунова О.В.

к. е. н., доцент кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту

Довгоп'ятий А.Ю.

магістрант,

Харківський національний технічний університет

сільського господарства імені Петра Василенка

м. Харків, Україна

РОЛЬ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Перспективи, що відкриваються перед вітчизняними агровиробниками за умов глобалізації та інтернаціоналізації, вимагають створення конкурентоспроможної продукції, яка б відповідала міжнародним стандартам якості. Однак негативні тенденції в національній економіці не сприяють ні нарощенню обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, ні забезпеченню необхідних її якісних показників. Особливо незахищеними за таких умов є дрібні агровиробники, які фактично позбавлені можливості приймати участь в процесі ціноутворення та не забезпечені стабільними каналами збуту. Для утримання стійких конкурентних позицій товаровиробники мають налагодити взаємовідносини зі споживачами, постачальниками і конкурентами. До інструментів, спроможних сформувані стійкі інтеграційні зв'язки відносяться інтеграція та кооперація [4].

Інтеграція може бути вертикальною та горизонтальною. Вертикальна інтеграція полягає в планомірній співпраці сільськогосподарських та промислових виробників кількох галузей. Така інтеграція зазвичай органічно поєднує аграрне виробництво, переробну промисловість, сфери торгівлі та